

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Jan Lundberg

Tekniska nämnden

Antagande av riktlinjer – Bärande principer för beläggningsunderhåll

Ärendet

Tekniska nämndens ansvarsområde sträcker sig över ett flertal vitt skilda verksamhetsområden. Många av dem är strategiskt viktiga ur ett samhällsbärande perspektiv och innefattar stora ekonomiska värden. De kräver en god långsiktig planering samtidigt som de behöver en flexibilitet i genomförandet. Därför bör tekniska nämnden besluta om bärande principer som verksamheten sedan kan basera sin planering av åtgärder kring.

Bärande principer ska vara övergripande till sin karaktär men samtidigt syfta till att ge förvaltningen god styrning avseende väsentliga utgångspunkter och prioriteringar gällande planering inom olika verksamhetsområden.

När bärande principer har beslutats ska verksamhetens planer basera sig på dessa. Planerna kommer att informeras om i nämnden och följas upp årligen.

Med föreliggande ärende antar tekniska nämnden bärande principer som ligger till grund för planering och utförande av beläggningsunderhåll i Danderyds kommun.

Detta ärende ska ses som en del i det utvecklingsarbete som görs i tekniska nämnden avseende styrning och ledning. Utvecklingsarbetet är pågående varför de bärande principerna i detta ärende behöver utvärderas under det fjärde kvartalet 2025 och eventuellt revideras.

Principerna ligger till grund för samhällsutvecklingsförvaltningen i arbetet med att årligen ta fram en plan för kommande års beläggningar. Principerna avgör vilka vägar som ska beläggas för att god standard ska bibehållas över tid och innefattar även att en årlig inventering av 20 procent av vägnätet utförs där varje vägsträcka ges en beräknad restlevnadstid baserad på aktuellt skadelage. I den beräknade restlevnadstiden tas hänsyn till trafikmängd och andelen tung trafik, beläggningstyp och ekonomiska förutsättningar.

Sammantaget bedöms detta ge förvaltningen goda förutsättningar att över tid planera kommunens nödvändiga beläggningsunderhåll på ett kostnadseffektivt sätt.

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Jan Lundberg

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden antar föreslagna Riktlinjer – Bärande principer för beläggningsunderhåll.

Bakgrund

Planeringsprocessen för beläggningsplanen har behov av att förbättras. Beläggningsplan för innevarande år tas fram under januari-februari varje år. Som underlag till den finns de bärande principerna som grund för vilka vägar som ska beläggas i kommunen.

De bärande principerna ska säkerställa vilka vägar som ger bäst kostnadseffektivitet att belägga i syfte att behålla vägnätet i så god standard att inte större skador uppkommer på grund av att underhåll inte görs.

Samhällsutvecklingsförvaltningens utredning

Väghållarens ansvar är att se till att vägar är framkomliga, säkra och har en för ändamålet god tillståndsnivå. Dessutom krävs en långsiktig planering på underhållet för att uppnå bästa kostnadseffektivitet och längsta restlevnadstid.

Bärande principer för beläggningsunderhåll:

Utgångspunkten är att prioritera vägunderhåll som syftar till att bibehålla god vägstandard, minska risken för att vägens uppbyggnad försämras vilket påverkar investerings- och kapitalkostnad samt att prioritera åtgärder som ökar trafiksäkerhet och minskar risk för materiella skador.

- **Ekonomi**
Beläggningsunderhållet ska ske inom givna ekonomiska ramar.
- **Inventering**
20 procent av kommunens vägnät skadeinventeras årligen under en femårsperiod.
- **Klassning**
Varje vägsträcka delas in i tre klasser vilka beskriver vilket år vägen bör läggas för att bibehålla standard.
- **Trafikmängd**
Hänsyn tas till trafikmängd och andel tung trafik.
- **Andra förhållanden**
Hänsyn tas till andra faktorer såsom byte av VA-ledningar, avvattning, vägkroppens uppbyggnad, markförhållanden och andra liknande faktorer.

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Jan Lundberg

Planering av belägningsunderhåll utifrån bärande principer

20 procent av vägnätet inventeras årligen. Varje vägsträcka får en beräknad restlevnadstid baserad på andelen skador där hänsyn tas till andelen tung trafik, beläggningstyp och ekonomiska förutsättningar.

De vägar och gång- och cykelvägar som är belagda under året kommer att uppdateras i planen och det utgör grunden till kommande års belägningsplan.

Den utförda skadeinventeringen resulterar i en sammanställning av skador på varje enskild väg. Varje vägsträcka får en teoretiskt beräknad restlevnadstid i tre klasser (äldre, beläggning inom 5 år och beläggning efter 5 år).

- Röda (äldre vägar)

Dessa vägar har passerat punkten där de inte längre är optimala att belägga med endast ny beläggning. Vägen har en äldre beläggning med flertalet skador såsom stensläpp, sprickor och potthål. Ett större kostsamt renoveringsbehov föreligger därigenom. På kort sikt har de lägre prioriteringsgrad än gula vägar, men målet är att succesivt minimera röda vägar. Modellen med klassificering bidrar till att röda vägar kan åtgärdas inom en tioårsperiod. Genom att prioritera underhåll av gula vägar förhindras att fler vägar försämras till röd status. Detta frigör resurser för att hantera de kvarstående röda vägarna, vilket på sikt minskar behovet av akut underhåll och sänker de totala kostnaderna. Om större vägskador uppstår, vidtar förvaltningen provisoriska åtgärder för att säkerställa framkomlighet tills en mer omfattande ombyggnation kan genomföras.

- Gula (åtgärd inom 5 år)

Dessa vägar är de mest optimala att underhålla då det innebär minskad risk för att underliggande bärlager skadas på grund av eftersatt underhåll. Hänsyn tas i hög grad av planerade grävningar såsom ledningsarbete inom perioden för att inte grävningar utförs i nylagd väg.

- Gröna (åtgärd efter 5 år)

Dessa vägar har en god standard idag och behov av ny beläggning föreligger inte förrän efter 5 år. Tas med i långsiktig planering.

Hänsyn tas till trafikmängder samt vägar med mycket tung trafik som beräknas med en kortare livslängd från nylagd asfaltbeläggning jämfört med en villagata som beräknas klara sig i 30 år.

Andra förhållanden som kan påverka beläggningen är avvattning, vägkroppens uppbyggnad, sidoanläggningar såsom gångbanor med kantsten och markförhållanden. Hänsyn tas även till VA-arbeten och andra projekt som påverkar tiden för att belägga vägen.

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Jan Lundberg

Samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning

Samhällsutvecklingsförvaltningen anser att med bärande principer för beläggningsunderhåll kan åtgärder på vägnätet utföras i sådan takt att merkostnader inte uppstår. Principerna ger en långsiktig och strategisk bedömning för en ekonomiskt hållbar beläggningsplan kan redovisas årligen där även prioritering av beläggningsplatser och vägsträckor klargörs.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget bedöms inte innebära några negativa konsekvenser för barn och unga. De positiva konsekvenserna är att beläggningsarbetena bidrar till att upprätthålla väl framkomliga och trafiksäkra skolvägar i kommunen.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet innebär inga direkta ekonomiska konsekvenser. Föreslagna riktlinjer - Bärande principer för beläggningsunderhåll bedöms ligga till grund för en långsiktigt kostnadseffektiv planering och hantering av beläggningsunderhållet i kommunen och finansieras inom budget.

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

Jan Lundberg
Park- och gatuchef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Antagande av riktlinjer – Bärande principer för beläggningsunderhåll
2. Förslag Riktlinjer- Bärande principer för beläggningsunderhåll